

СВОБОДА SVOVODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 166. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 22-го липня 1941.

No. 166. Jersey City, N. J., Tuesday, July 22, 1941.

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0217. — Тел. V. H. Союз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

В БОЛІВІЇ ВОЄННИЙ СТАН; АРЕШТ БУВШОГО ЧЛЕНА КАБІНЕТУ

ЛЯ ПАЗ (Болівія). — Після проголошення воєнного стану президентом Болівії Енріком Перандо де Кастіліо, болівійська поліція арештувала б. міністра фінансів, Віктора Паз Естенсоро, під замітом планування державного перевороту. Йому закидають, що він при допомозі німців організував державний переворот. Його партію, що звалася „Націоналістичний Революційний Рух”, розв'язано. Поліція рівнож закрила чотири часописи (два з них були на т. зв. „чорній лісті” президента Рузвелта), та арештувала інші особи що стояли близько Естенсоро.

Болівійський уряд видалив німецького представника Ернста Вендлера. Директор лязпаської поліції заявив, що головою проти-державного руху є майор Ілля Бельмонте що тепер є військовим аташе в Берліні. Німецький представник мав вможливити зв'язки між згаданим майором і молодими старшинами болівійської армії.

КПО ВЗІМАЄ РУЗВЕЛТА ВЗЯТИ КОНТРОЛЬ НАД ЛЕТУНСЬКОЮ ФАБРИКОЮ

БЕНДІКС (Н. Дж.). — Провідники місцевої організації КПО вислали домагання до президента Рузвелта, щоб він взяв під свою контроль фабрику літаків і тим робом запобіг страйковим. Згадані провідники закидають компанії, що вона не придержується законів та не числиться з вимогами військового стану краю. Дирекція компанії заперечила всі закиди юнії й заявила, що більшість робітників працює, а вона сама придержується точно законів, що регулюють відношення між робітниками й працевлаштувачами.

ЛЕНДОН ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО РЕЧЕННЯ.

ТОПЕКА (Кен.). — Бувший кандидат на президента в рамках республіканської партії в 1936 р. і послідовний критик теперішнього уряду, Алфред Лендон, заявив, що не зважаючи на його опозиційну поставу до цілої політики Рузвелта, він є за збереженням війська, членів Національної Гвардії та старшин резерви на довше як один рік. Він сказав, що „завдяки військовій політиці та провокативним словам президента Рузвелта та його кабінету” Америка зайшла задалеко, щоб не була узброєна до зубів. Критикуючи президента за намагання витягнути Америку у війну, Лендон заявив, що лиш один з всіх кандидатів при останніх виборах, остав дійсно лояльним своїм виборцям, а це соціалістичний кандидат Норман Томас.

КАМПАНІЯ ЗА ЗБИРАННЯМ СТАРОГО АЛЮМІНІЮМ

ВАШІНГТОН. — Новостворена організація, „Бюро Цивільної Оборони”, що є під головуванням нью-йоркського посадики Ля Гвардії, почала всенациональну кампанію за збиранням старих алюмінієвих предметів для потреб країнової оборони. Цю кампанію ведуть господині, пластуні, полісмени, вогнева сторожа, організації б. комбантантів, дівочі організації та жіночі клуби. Ціллю цієї кампанії є зібрати 20,000,000 фунтів алюмінію.

СОЦІАЛІСТИ ПРОТИ СОВЕТСЬКОГО РЕЖИМУ.

НЬО-ІОРК. — Група шіснацятьох німецьких, австрійських, російських і американських соціалістів видрукувала декларацію, в якій кажеться, що якщо б большевицький режим пережив теперішню війну, то це буде „жерелом нової небезпеки”. Бо хочби Німеччина прогнала в теперішній війні з Росією, то не буде спокою, кажуть соціалісти, доки в Росії остане большевизм а не заведеться там демократія. Згадана група є за створенням нової Ліги Націй, яка мала б до розпорядимости військо й в якому активну участь брали б рівнож Злучених Держави Америки.

ВОЯКИ ДАЛІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ДОВШОЇ СЛУЖБИ

ФРІДРІКСБУРГ (Ва.). — Група вояків з 44. дивізії по раз другий публично піднесла голос проти продовження речення військової служби довше як один рік. Це було виявлено в летючках писаних олівцем і розкиданих по вулиці. В летючці пишеться, що ніхто з тих що задумують продовжити службу, не питав про це ні одного вояка.

КОЛОМБІЯ ЗА СОЛІДАРНІСТЮ ЗО ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

БОГОТА (Коломбія). — Президент Едуардо Сантос, відкриваючи сесію парламентарних нарад, заявив, що уряд Коломбії буде дальше підтримувати всеамериканську політику солідарности та приязні відносин з Північною Америкою. Він сказав, що пан-американська солідарність, закріплена конференціями в Буенос Айрес, Ліма, Панама й Гавана, є щось більшого як звичайні слова й означає єдність акцій та чину. Він ще заявив, що Коломбія творить частину західної півкулі й як така, буде чинно боронити її перед всякими нападами.

ІНДІЯ БУДЕ МАТИ СВОГО ПРЕДСТАВНИКА У ВАШІНГТОНІ

3 Лондону повідомляють, що Гірі Шанкар Байпей є назначений індійським представником при уряді Злучених Держав Америки. Його титул: „Генеральний Агент Індії”. Він прибуде до Вашингтону в ранніх днях осені. Тепер він є одним з членів уряду Генерального Губернатора Індії.

Він скінчив Оксфордський університет та вступив до публічної служби в Індії ще в 1914. р. Гірі Байпей заступав Індію на багатьох конференціях членів британської імперії як рівнож був офіційним представником на конференції розброєння у Вашингтоні. Два рази був він дорадником при Лізі Націй.

КАНАДІЙСЬКІ МІНІСТРИ ПОЇДУТЬ ДО ЛОНДОНУ

3 Оттави доносять, що прем'єр Маккензі Кінг виїде на днях до Лондону в товаристві двох інших міністрів. Його товаришами подорожі будуть міністри маринарки Артур МакДоналд і міністер воєнних послуг Джозеф Торсон. Більшість їх товаришів-міністрів вже відвідували Лондон від вибуху теперішньої війни.

КАТОЛИЦЬКА МІСІЯ ІДЕ НА ТЕРИТОРІЮ Б. СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ

На днях виїхала з Риму місія католицьких священників, яка має зайнятися місією працею на території Б. Советського Союзу. Місія ця вже є на границях Румунії та Мадагаскару, де вже спеціального дозволу на візд від німецьких окупаційних військ. Священники, що є членами згаданої місії, знають добре відносини на сході, бо вивчили їх в т. зв. Колегіум Русікум в Римі. За цю місією поїде друга група католицьких священників, що вже готова вже в Римі.

ФЛЯМАНДСЬКІ ДОБРОВОЛЬЦІ ПРОТИ-БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ФРОНТ

Берлін доносить, що на днях виїжджає на фронт проти большевиків перший відділ флямандських добровольців, зорганізований в Бельгії. Флямандські добровольці, подібно як інші добровольці з Скандинавії, будуть носити німецькі однострої, лиш на шапках, замість німецького орла, матимуть відзнаку соняшного кола.

БОЛЬШЕВИКИ КАЖУТЬ, ЩО ЗДЕЖАЛИ НІМЦІВ

Советські воєнні звідомлення говорять, що їм вдалося здержати наступ німецьких військ. А здержали вони їх тим, що повели завзяті протинаступи. В советським звіті навіть говориться, що їхні війська відібрали від німців якесь дуже важне місто. Дехто думає, що це Смоленськ. По обох боках, кажуть Совети, є дуже тяжкі втрати. Тяжкі бої ведуться на відтинках: Псков-Порхов, Полоцьк-Невель, Смоленськ, Новгород Волинський, довкола Києва та на басарабським фронті.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО ЇХ АРМІЯ ІДЕ ВПЕРЕД

Німецькі воєнні звідомлення говорять, що їх армія посувається скоро вперед і далі відносить блискучі перемоги. Німці кажуть, що Совети пустили до боротьби всі свої резерви. Тактикою німецької армії є знищити до тла большевицьку армію, щоб вона не відступала в глиб краю. Та водночас німці признають, що битви є дуже завзяті і кількома наворотами советськї війська розлучливо наступали, щоб вирватися з німецьких обіймів. Німці вкінці кажуть, що втрати большевиків дотепер доходять до двох мільонів.

ЯПОНІЯ СТУПАЄ ОБЕРЕЖНО

3 Токіо доносять, що потягнення новоствореного японського міністерського кабінету вказують, що Японія буде ступати дуже обережно в заграничній політиці і не дасться легко витягнути в ніяку нову війну. Слідні відлучення Японії від держав „осі”. Виходить, що хоч Гітлер вплинув на Японію, щоб вона заключила з Советами мирний договір, то Гітлер цілком не повідомив наперед Японію, що сам задумує нападати на Совети. Це було для японців несподіванкою.

УЗБРОЄННЯ СІРІЇ

Бритійці задумують добре узброїти тепер Сирію і не допустити до того, щоб її захопили німці так, як захопили Крету. Вони хочуть зробити з неї свою сильну твердиню і воєнну базу на Близькому Сході. Бо колиб Гітлер захопив Україну і Прикавказзя, він готов тамтуди пробиватись далі до Іраку, Ірану, а далі до Індії. Бритійці з тим числяться і заздалегідь готуються до того.

НА ВИГНАННІ. — На світліні побіг англійської королівської пари; є декілька інших коронованих голів і начальників держав, що мусіли втікати на еміграцію під наступом німецьких військ. Серед коронованих емігрантів знаходиться нідерландська королева Вілгельміна, югославський король Петро, і норвежський король Гаакон.

СТАЛІН ПЕРЕБИРАЄ ГОЛОВНУ КОМАНДУ НАД АРМІЄЮ

МОСКВА. — Йосиф Сталін перебрав головну команду советських збройних сил і на візір Гітлера став начальним вождом. Головнокомандуючим перед ним був Симон Тимошенко. Тепер Тимошенко став заступником комісара оборони. Водночас він є командантом центральної большевицької армії, що обороняє шляху до Москви.

Крім того Сталін підчинив під свою безпосередню керму два інші, дуже важні комісаріати, а саме, внутрішніх справ і народної безпеки, що колись називався „Чека”.

ПОВОРОТ ЮГОСЛАВСЬКОГО ПОСЛА.

МОСКВА. — До Москви повернувся назад на своє старе становище бувший югославський посол, Мільян Габрилович. Пару тижнів перед вибухом німецько-советської війни большевицький уряд приказав йому забиратись з Москви, бо, мовляв, Югославія, як незалежна держава вже перестала існувати. Колиж, однак, вибухла між Сталіном і Гітлером війна, Москва знов признала Югославію за існуючу державу і запросила Габриловича назад на його старе становище.

МІНІСТЕРІЯЛЬНІ ЗМІНИ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Прем'єр Чорчл заповів зміни в міністерській кабінеті. Виїде з кабінету Доф Купер, що мав теку міністра пропаганди. На його адресу не раз з різних сторін йшли нарікання, що він зле веде пропагандивні справи. На його місце тепер приходить молодий журналіст Брендан Брейкен. Брейкен є тісним приятелем Вінстона Чорчіла і не раз йому помагав в різних суспільних справах. Дофа Купера зіпхали на незнатне місце „канцлера князівства Ленкестер” та вислають його на Даленний Схід, щоб там провів, як стоять справи.

НОВИЙ ПОВЗ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Англійські власті заявили, що англійським воєнним інжинірам вдалося створити новий модель повза. Цей повз має бути дуже великий і має велику пальну силу. Військові власті говорять, що це наймогутніший повз на світі. Колиб навіть він десь застряг, то довгий час може оборонятись немов твердиня, бо має грубий панцир. Його назвали „Чорчілем” і зачнуть продукувати на масову скалю.

КАМПАНІЯ „В”.

ЛОНДОН. — Англійські власті говорять, що початок кампанії „V” дав дуже добрі наслідки. По всіх краях, захоплених німцями люди тихцем випикують на стінах букву „V”, що має символізувати британську перемогу. Кажуть, що в самі Париж в купі з тою кампанією німці арештували поверх шість тисяч осіб. Оживлену кампанію „V” провадять також чехи. Вони також на стінах тихцем випикують, що „Не дамеся” себто „не дамося”. Англійці певні, що та кампанія наперед скріпить морально підбитих німцями народи, а далі заохотить їх до різних збройних виступів.

НІМЦІ ПРОТИДІЛАЮТЬ ТІЙ КАМПАНІЇ

БЕРЛІН. — Німецька пропаганда протиділає кампанії „V”, стверджуючи водночас, що вона дійсно захопила найширші маси населення. Німецька пропаганда твердить, що це вона перша впровадила кампанію букви „V” і коли й появляються по стінах написи цієї букви, то це означає віру людей в німецьку перемогу. Радієвий заповідз з Берліна, один англієць, що є на службі німців, глумливо називав „лорд Га Га”, сказав, що буква „V” означає перемогу Гітлера. Вона взята з відомих трьох слів староримського вождя Юлія Цезаря, „вені, віді віці”, себто „прийшов, побачив, переміг”.

ФРАНЦУЗИ ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ АМЕРИКУ.

АЛЬЖІР (Північна Африка). — Французька газета в Альжирі помістила пересторогу на адресу Америки, щоб та не важилась нападати на французьку колонію в західній Африці, Дакар. Та колонія найбільше положена до берегів південної Америки і колиб німці її захопили, вони могли б там собі створити базу для наступу на західну півкулю. Супроти цього в американських політичних і військових колах зрідилася думка, що Америка повинна ту колонію захопити ще перед тим, як її захоплять німці. Французька газета каже, що та колонія дуже озброєна і її здобуття буде дорого коштувати.

ТАКИ ГРОЗИТЬ ІМ ТЮРМА.

ВІШІ. — Хоч процес проти бувших французьких міністрів, що довели Францію до війни, на якийсь час затих, то тепер деякі французькі газети перестерігають, що тим міністрам таки грозить тяжка кара, а саме висилка на карний острів, на Середземнім морі.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛЯКИ ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКО-ПОЛЬСЬКУ УГОДУ

Німечко-большевицька війна і нагний зворот англійської політики в сторону большевицької Москви, внесли певний заколот в ряди польської еміграції в Америці. Від самого початку цієї війни, чи краще по упадку Польщі, положення поляків було тим гірше, що в їх розборі брали участь не тільки німці, але й рідні большевики. Польська дипломатія назовні засадничо поборювала обох окупантів. Становище поляків було значно вигіднішим, коли вони були мали лиш одного наїзника. Тоді їхня політична діяльність в Англії булаб твердшою та більш замаркованою. А так, всяке остріе наставлення проти СССР, Англія неутралізувала, бо не було в її інтересі не дразнити большевиків.

Були такі часи, що ген. Сікорський навіть і словом не згадував про большевиків як державного ворога Польщі, не говорив він ясно про відбудову Польщі в границях 1939 р. Такої самої тактики в польсько-большевицькому питанні трималися Злучені Держави Америки.

Та за це поляки в Америці нарівно поборювали німців і большевиків. Найновіша польська політична еміграція, що бачила окупацію Західної України большевиками, описувала знущання большевиків над польською інтелігенцією, поліцією, б. військовими й пр. Тісна співпраця Сталіна з Гітлером давала їм до того поважні причини.

Тому й переговори ген. Сікорського з советським амбасадором Майським в Лондоні та в парі з тим натиск англійського уряду на поляків, щоб вони скоро погодилися з большевиками, — напевно не наповняють серця американських поляків надмірною надією. Так принаймні можна зрозуміти по деякій частині польської преси в Америці.

„Нови Свят“ в редакційній статті з 16. липня ц. р. розчарований щодо майбутнього укладу відносин між поляка-

ми й большевиками. Цитуючи досить обережні голоси лондонської преси про хід польсько-большевицьких переговорів, згадана газета пише:

„Маємо враження, що ми програли й втратили велику нагоду, тому, що нас не було у найважливішому моменті, що ми були неприготованими в часі, коли треба було кинути цілу силу, весь престиж Польщі не тільки на хід переговорів, але також для олімпії світа, щоб всім було відомим, яке є становище Польщі.

„Прем'єр Чорчіль виголосив вчора дві промови, але ані одним словом не згадав про Польщу.

„Цей факт вважаємо за очевидний доказ, що Польща не закріпила як слід своєї позиції в Лондоні. Це, що діється тепер, є тільки показником, що буде пізніше, якщо будемо так неприготованими, чекати на ласку Америки.

„На нашу думку, творення польської армії в Росії є легководушністю, опертою на злуді, що москалі „колись“ допустять до того, щоб ця армія боролася за старі польські границі“.

Та згадана газета потішає поляків тим, щоб мати терпеливість та ждати на остаточне закінчення польсько-большевицьких переговорів.

Тисячі війська на границі Перу

Тумбес (Перу). — Кореспондент часопису „Нью Йорк Таймс“ доносить, що на границі між Перу й Еквадором перуанський уряд згромадив тисячі своїх військ. З того видно, що між тими двома державами далі існує напруження з причини граничних інцидентів.

Папа Римський занепадає на здоров'я

Папа Римський дуже вичерпаний і занепадає на здоров'я. Причиною вичерпання є журба над тим страхіттям, що його розпнула війна.

Як і коли народи навчилися розмовляти кожний своєю мовою?

(5)

От що роблять додатки та наростки, та відмінні в коренях: завдяки їм побільшується слів в мові.

Що таке корені, додатки та наростки?

Але що власне таке ті додатки, наростки та корені? Колись вони були окремими словами. В них був власний зміст і власне значіння. Приміром в слові „доброму“, „доброго“: корінь цих слів — „добр“, а коло нього зкінця став наросток „ому“, „ого“. Що ж це таке? Це: „йому“, „його“. Слово „доброму“ зложене з двох зіляних до купи слів: „добро“, „йому“. Слово „доброго“ теж зложене з двох слів: „добро“, „його“. І цих слів „його“ й „йому“ теж мають свої власні корені. Або, приміром, слово „вхід“. Його корінь „ход“, а „в“ додаток. Колись і в букви „в“ був свій власний корінь, і вона означувала середину.

Якийсь власний зміст мали усі додатки та наростки. І таке було в усіх мовах, де вони не є.

В них усіх були і свої власні корені.

Звідкіля і як з'явилися корені слів?

Але звідкіля з'явилися власне усі ті корені? Про це вже було сказано: кожний згук, вилетівши з людських уст, може стати коренем. З багатьох найзвичайніших вигуків повстала сила слів: з вигуку „ох“ повстали слова „охоти“, „охання“, з вигуку „ой“ — „ойкати“, „ойкання“. Такі вигуки видираються з грудей самовільно, приміром, від болю, з радощів, з здивування, тощо; а, повставши, стають коренями багатьох слів. Так і тепер діється в усіх народів, не тільки в українському. Так було завжди. Таким робом виворено з кожного вигуку силу нових слів, а ті вигуки стали їхніми коренями.

Так самісінько стали коренями і такі згуки, як, приміром, „ку-ку“, „няв“, „му“, „мми“. Що це таке? Це просто наслідок, приміром, наслідок кукування зозулі, нявканню кота, муканню корови.

Подібні цьому згуки стались коренями дуже багатьох слів. З ними сталося те, що з звичайними та природними вигуками. Підчас розмови, люди почали приставляти спереду додатки, а позаду наростки. І таким робом з тих гуко-наслідкованих з'явилися всілякі нові слова, приміром, змосковська зозуля буде „кукушка“; зозулю закула: „кукушка закувала“. Від гуку „бу“ маємо „бугай“, від „му“ мукати, мукаючи; від „няв“ — „нявчати“, „нявкання“ і багато подібного.

В кожній людській мові є багато таких слів, котрі нагадують згуки цілковито неподібні до людських. Приміром, слова „грим“, „гуркіт“, вони нагадують хуртовину. Хіба підчас хуртовини або якого іншого гуркоту не чуємо в тім гриманню згуку „гррр“? Або ось слово „бубон“: воно нагадує голос бубона: „бум-бум-бум...“ вибиває по нап'ятій шкірі кієчок. Або ось ще слово „дзвін“, „дзвінчання“, „дзвеніть“ — нагадують дзвінячі згуки; слова „дзюркотіти“, „дзюркотіння“ нагадують пліскотіння води плінучого потічка. Слова „бренькотіти“, „бреніти“, „скавудіти“, „ячати“ теж подібні до згуків природи.

Таких слів багато в кожній людській мові.

Вони тожотні у всіляких народів, хоч і живуть ті народи геть далеко одні від других. І ці слова скрізь з'явилися самі з себе, через те, що люди наслідують всілякі згуки своїми устами. Вчувають згук і

прокажуть його за допомогою свого горла.

Часом один народ живе в Африці, а другий на Україні, але обидва вони втворюють майже однакові слова до означення певної річі. Приміром змосковська дзвін буде „колокол“, а американські індіани втворюють назву дзвона „квал-квал-ляль“. Це слово брешить майже так, як москоське „колокол“. З німецького дзвін буде „глюкке“, з французького „клош“. І в тих словах є теж щось спільного з москоським. Через щож така подібність? Звідкіля вона з'явилась? Сталась вона сама через себе завдяки згуку — наслідку. Або ось, приміром, москоське слово „пушка“ — канона.

Гуцули на стрільбу кажуть „пушка“. Малі діти кажуть „бух“ або „пу“, наслідуючи згук стрілу. І багато дикунів згук стрілу „пу-пу“. Або ось по нашому „грим“, а в дикунів „бам“. Тут теж наслідок згуків грому. І тут є щось подібного поміж нашою мовою, а дикунською.

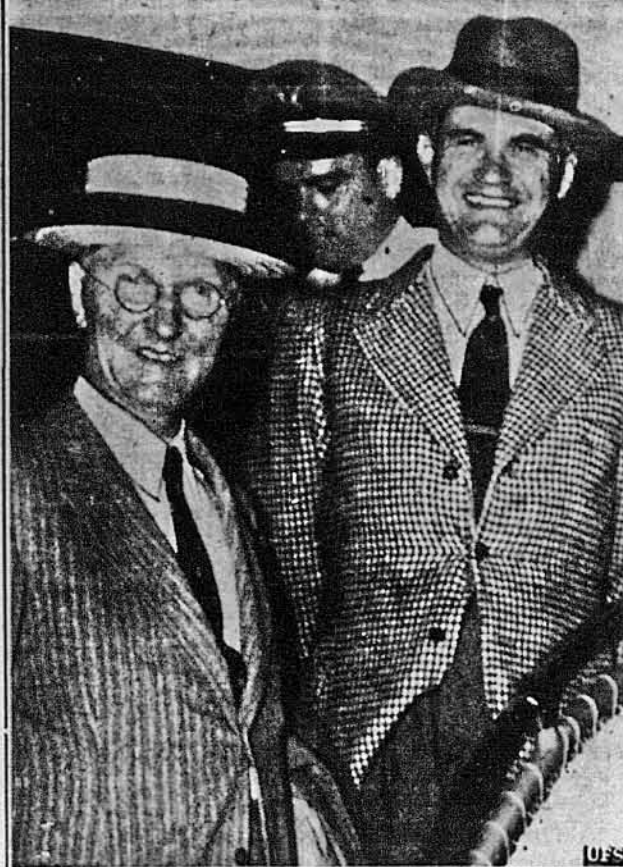
От таким чином, завдяки згуку — наслідку з'явилось в усіляких людських мовах багато подібних слів. В цім звичайно нема нічого надзвичайного. Все сталося і стається само з себе просто і природно. І так діється від віків. Отже тепер бачимо звідкіля з'явилися і беруться декотрі корені багатьох слів в різноманітних людських мовах: з вигуків, з криків та згуко-наслідкування.

Але корені з'являються не тільки через повизше наведене. Інші з'явилися випадково, але якраз були відповідні в тій хвилі. Одна людина могла випадково собі якийсь корінь придумати, але ця вигадка в тій хвилі сподобалась другим людям; тому вони її похопили і вона стала живана цілим племенем. Такий появі нових коренів нема чого дивуватись. І тут усе діється само з себе. Одним словом, є багато причин, чому в людській мові з'явилися ті корені. З'явилися вони тому, бо інакше не могло бути. А побіля коренів з'являлись усе нові додатки та наростки. Таким чином з коренів повстали нові слова, велика сила слів, стільки, що тепер їх і не злічити усіх.

Чому і як збільшується кількість слів в нашій та чужинських мовах?

Навопридумани слова і тепер з'являються в нашій бесіді: можна впевняти, що з'являються вони щодня. Ми усі щораз укладаємо усе нові та нові слова з стародавніх коренів, з стародавніх додатків та наростків. Одно слово вдається влучним; люди його похоплюють і починають вживати. Таким чином воно йде між людьми в рух і поволи стає власністю цілого народу. Іншіж слова втворені кимсь, забуваються, тому що не сподобались людям. Так воно діється з споконвіку, і діється само з себе. Люди живуть і розмовляють своїми мовами, а розмовляючи усе роблять якісь відміння в тих словах, що вони вимовляють: або новий накорінок додадуть, або вимовлять якийсь по новому окрему літеру, або зроблять наголос на тім або іншій складі, або придумують якийсь особливо розставляти слова в своїх реченнях. Ніхто не вигадує і не вигадуватиме про кожний окремий випадок. Це роблять усі люди взагалі, а жаден зокрема. Так діється споконвіку. А через те стають великі відмінні в мовах всіляких народів та племен.

(Дальше буде).

НЕБАЖАНІ В АМЕРИЦІ. — Німецькі консулі, Відеман і Борхерс, опускають Америку як небажані тут особи. Внаслідок їхньої підозрілої діяльності американський уряд зажадав їх заборони з Америки. Уряд передтим зробив те саме з італійським консульським персоналом.

АГРЕСИВНІ ДЕРЖАВИ НАДУЖИВАЮТЬ ВІНАХОДІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

(Асистент секретаря стейту каже, що „революція людськості“ перемінена в „революцію знущання“).

—

Агресивні держави змагаються нині за панування над світом, надживають технічних надбань Америки, котрі втворено з наміром, щоб це все вживано для життя людства в мирні часи, як заявив А. А. Берле молодший, асистент секретаря стейту, у своїй недавно виголошеній промові.

Він надмінив, що теперішня світова війна за владу прибрала такі страшні розміри тільки тому, що на протязі останніх років вживана цілим удосконалено чимало різних винаходів і тим зроблено великий поступ. Це наслідок праці геніяльних американських винахідників. Вони напевно це все робили з тою думкою, щоб тим улесшити життя людей, але агресивні народи повернули ці винаходи на знищення дорібок і роду людського.

„Коли ви нині розмовляєте з націстом“, каже А. А. Берле, „то почуєте від нього, як просто він основує свої претенсії до становинця у світі на своїм умінню ужиткування та організування модерної технічної сили. Він може вказати на хмари літаків у повітрі; непроглядні колонії повзів на суші; підводні лодки на морі; знаменито зладжену систему електро-комунікації, котра уможливає підготовку великої маси борців і організацію незмірних засобів і матеріялів війни. Націст каже, що нація, котра цього всього може доконати, має право до таких обшарів світу, які тільки може захопити і вдержати.

„Однак, як звісно, електрика є американський винахід. Моторова машина, котра є підставою нинішньої механізованої війни, була тут винайдена і вироблена. Літаки перший раз літали понад Америку; підводні лодки та моторові кораблі, так само як передтим з паровими машинами, перший раз пливали по американських водах.

„Після думки американця, це були винаходи, призначені для поліпшення життя. Радіова комунікація була призначена на те, щоб поглибити світогляд людини, а не в цілі ширення пропаганди для закривання правди. Машинерію повза призначено для услуг робітника та управи землі; на по-

DEFENSE BOND QUIZ

Q. Can Defense Savings Stamps be redeemed?

A. Yes; they can be redeemed for cash at face value or exchanged for Defense Savings Bonds. For example, 75 of the 25-cent Stamps—total cash value \$18.75—may be exchanged for a Defense Savings Bond which in 10 years will be worth \$25.

Q. Why should Americans buy Defense Bonds and Stamps now?

A. Among the reasons are: (1) It is the quickest way in which every citizen can both serve his country and conserve his earnings, and (2) the purchase of these Bonds and Stamps helps not only to finance national defense but also to prevent high prices and increased cost of living.

NOTE—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest postoffice or bank, or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for an order form. (From the Treasury Department)

інша нація у світі; вживати їх з більшою певністю і без жадного страху. Це, мабуть, є правдиве порівняння. Підчас мирних часів, усі доступні засоби повинні бути вживані на услуги людини для своїх потреб. А знова в системі знущання і утисків, їх вживається як знаряддя війни. Сьогодні такі часи настали, що навіть за такі природні права як вияв людяності, гуманності, порозуміння та любови до ближнього, треба зводити боротьбу. Однак раз це наново здобуто, то звісно, що ці людські почуття гуманності мають до своєї розпорядимости більше можливостей зреалізувати себе до того ступня, про який жадна історія досі ще не знає.

Але ціла історія звернена проти тих усіх націй, котрі для своїх особистих цілей стараються закріпостити інші народи, як заявляє А. А. Берле, бо „досі ніхто з вільних народів, ділаючи спільно в границях законів моралі, не був переможений у боротьбі з будь-якими диктаторами.

Загальна Рада. — ФЛІС.

3 БЛИСКАВИЧНОЇ ВІЙНИ. — Мапа показує, як німецькі війська продвинули в кількох місцях лінію Сталіна. 1) — німці пруть до Ленінграду. 2) — до Смоленська, 3) — до столиці України Києва, 4) до Кишенева.

HERE'S AMERICA'S MOST MODERN REFRIGERATOR

The New NORGE with Exclusive NIGHT-WATCH

AUTOMATIC DEFROSTING

FREEZER COMPLETELY DEFROSTED EVERY NIGHT for TOP-NOTCH REFRIGERATION... ALL DAY, EVERY DAY!

Model shown is S-663

Models as low as

\$119.95

ONLY NORGE has this sensational new invention that gives ideal refrigeration every day, plus remarkable new economy. Norge has all the other big features, too, including famous ROLLATOR COLD-MAKER, refrigerator-cooled for long life and trouble-free operation—an exclusive Norge feature. Come in and see America's newest refrigerator!

SURMA 325 E. 14 ST., NEW YORK (BETWEEN 1st and 2nd AVE.)

Підприємство СУРМА рекомендує НОРДЖ Рефрижератори всім українцям тому, що НОРДЖ вживає найменше електрики по слівстві „CONSUMERS UNION“.

ПРОДАЄМО ЗА ГОТІВКУ Й НА СПЛАТИ

В СУРМІ також можна купити: Машини до прання, машини до прасовання, печі, радіо-комбінації і т. п.

Як потребуєте купити або маєте для нас знайомого купця, зайдіть з ним, напишіть або закінчите: GRamercy 7-0729.

Слухайте Української Програми на Радіо Сурма кожної суботи від год. 4. до 4:30, станція WBX, 1380 Кс.

SEE NORGE BEFORE YOU BUY!

